

I enlighet med dessa mina åsigter, som jag vet gillas af tusentals bland svenska folket, vågar jag utan att dervid framställa förslag till de speciela grundlagsändringar, som fordras för ändamålets vinnande, vördsammast föreslå: att Konstitutions-Utskottet måtte till Riksdagen inkomma med sådana förslag till grundlagsändringar, att Konungen icke berättigas förklara krig utan med Riksdagens medgifvande. Om remiss till Konstitutions-Utskottet anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1871.

O. B. Olsson.

N:o 38.

Af Herr Friherre A. H. E. Fock: Med förslag till ändringar i Kongl. Förordningen den 17 Maj 1867, angående vilkoren för brännvins tillverkning.

Ehuru jag anser en fullständig förändring i vilkoren för sprittillverkningen inom landet vara så väl ur allmän som enskild synpunkt önskvärd, så och då för närvarande ett förslag i detta hänseende sannolikt ej skulle vinna Riksdagens bifall, anser jag mig dock böra föreslå åtskilliga mindre förändringar i gällande lagstiftning, hvilka, utan att rubba grunderna för densamma, enligt mitt förmenande, skulle undanröjda vissa deruti förekommande oegentligheter och öfverflödiga, inskränkande bestämmelser.

§ 2.

Enligt denna §:s nuvarande lydelse skall, då termins slutdag inträffar på sön- eller helgdag, tillverkningen upphöra nästföregående söcknedag klockan 12 på dagen, och får ej för följande termin återbegrinna förr än

påföljande söcknedag vid samma timma. Genom detta stadgande föranledes, utan någon skälig anledning, ett afbrott i tillverkningen af 48 timmar, till skada för bränneriegaren och i vissa fall till förlust för staten, som måste äfven för denna tid aflöna kontrollör, enär denne enligt § 18 af ordningsstadgan skall inställa sig vid bränneriet 48 timmar före tillverkningens början. Till förekommande af dessa olägenheter får jag föreslå följande förändrade lydelse af

§ 2.

Bränvinstillverkning skall — — — — —
 — — — — — nemligen
 från den 2 Januari — — — — —
 — — — — —
 från den 16 December — — — — — 2 Januari — —
 Bränvinstillverkare ege — — — — —
 — — — — — sådan dag.

Är den dag, då termin, enligt hvad ofvan stadgadt är, skulle sluta, sön- eller helgdag, räknas samma termin till klockan 12 på dagen följande helgfria dag, vid hvilken timma nästa termin begynner.

Nu gällande förbud mot bränvinstillverkning under sommarmånaderna lägger ett betydligt hinder i vägen mot pressjästberedningen inom landet, samt föranleder det onaturliga och i statsekonomiskt hänseende orimliga förhållande, att alkoholen uti det affall, som under ifrågavarande tid vid jästberedning erhålles, särskildt bortdrifves för att göra nämnda affall tjenligt till kreaturs utfodring. Då ett förslag att medgifva bränvinstillverkning hela året sannolikt ej skulle vinna Riksdagens bifall, så upptager jag dock det af förra Riksdagens Bevillnings-Utskott i detta hänseende väckta förslag om dylik tillverknings medgifvande mot högre afgift och de föreskrifter i öfrigt, i fråga om termins indelning m. m., som Kongl. Maj:t kan pröfva lämpliga, och hemställer alltså om följande nya moment till § 2:

Bränvinstillverkning, i sammanhang med jästberedning, må af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande kunna medgifvas, äfven under tiden från den 1 Maj till den 1 Oktober, mot villkor, som dels i denna förordning äro föreskrifna, dels ock ytterligare af Kongl. Maj:t pröfvas erforderliga.

§ 4.

Då i följande §§ föreslås en förändring i sättet och tiden för anmälan af tillverkningsbeloppet, hemställles:
 att denna § här måtte utgå.

§§ 6 och 7.

I dessa §§ föreskrifves bland annat, att den, som vill tillverka bränvin, skall minst 14 dagar före terminens början hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande göra anmälan, ej blott härom utan äfven om beloppet af den tillämnade tillverkningen; hvarjemte tillverkaren eger att i vissa fall åtta dagar före termins början anmäla antingen fortsättning af förut börjad bränvinsbränning, förändring i anmaldt tillverkningsbelopp eller återtagande af gjord anmälan. Då emellertid dylika förändringar äro beroende af flera omständigheter, såsom tillgång på råämnen, vattentillgång, förlagskapital, m. m.; och då statens anspråk härvid ej synes böra sträckas längre än till erhållande af ersättning för de förluster genom ett öfverflödigt inkallande af kontrollörer i tienstgöring, som möjligen kunna uppkomma, så föreslås följande lydelse af dessa §§, hvarigenom äfven en i den senare förekommande tvetydighet undvikes.

§ 6.

Bränvinstillverkning skall minst 14 dagar före den termin, under hvilken tillverkaren vill handteringen företaga, hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skriftligen anmälas, *hvarvid uppgifves tid och ställe för tillverkningen*. Vid anmälningsskriften fogas antingen tillståndsbevis, som i § 5 omförmäles, eller ock bevis, att tillverkaren eger eller innehar särskildt skattlagd jord. Af bolag tillämnad tillverkning skall anmälas af någon bland bolagsmännen med uppgift på samtliga delegarne i bolaget. Finner Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hinder för handteringens utöfning icke möta, utfärde derom för tillverkaren bevis.

§ 7.

Vill den, som bränvinstillverkning under en termin redan utöfvar, samma tillverkning under omedelbart påföljande termin fortsätta, göra derom, minst åtta dagar före början af den termin fortsättningen afser, skriftlig anmälan hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som öfver sådan anmälan utfärde bevis. Vill åter den, som genom behörig anmälan och erlagd tillverkningsafgift förvärfvat sig rätt till bränvinstillverknings utöfvande under en termin, från anmäld tillverkning under en omedelbart följande termin afstå, eger han att derom minst åtta dagar före samma termins början hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande göra skriftlig anmälan, utan att då drabbas af den ersättning, hvarom i § 23 säges.

§ 9.

I denna § förbjudes användandet af vid pressjästberedning erhållet affall till bränvinstillverkning, under annan tid eller med andra vilkor, än som för bränvinstillverkning i allmänhet äro stadgade. Äfven med tillämpning af nu gällande förordning är detta stadgande både öfverflödigt och ofullständigt. Det är öfverflödigt derföre, att § 2 utan undantag bestämmer tiderna för bränvinstillverknings utöfvande, samt författningen i öfrigt, likaledes utan undantag, vilkoren för tillverkningen. Det är ofullständigt derföre, att äfven vid åtskilliga andra fabrikationer affall uppkommer, som är användbart för bränvinstillverkning. Äfven i händelse af att min förut gjorda hemställan rörande bränvinstillverkning i sammanhang med pressjästberedning under sommarmånaderna skulle afslås, hemställer jag derföre

att § 9 måtte ur förordningen utgå.

§ 10.

I denna § stadgas förbud att vid ättikeberedning eller annan fabrikation begagna bränvinstillverkningsredskap, under andra vilkor än som för bränvinstillverkning äro gällande. Då bränvin är det vanligaste råämnet för ättikeberedning, kan man draga den slutsats, att egentliga afsigten med denna § skall vara, att förbjuda tillverkning af bränvin såsom råämne för ättikeberedning eller annan fabrikation, under andra vilkor än som äro gällande för bränvinstillverkning i allmänhet. I sådant fall är föreskriften fullkomligt öfverflödig af samma skäl som beträffande § 9 blifvit anförda. Tolkas åter §:n strängt efter ordalydelsen, så kan den blifva ganska vådlig och verka störande på andra industriela rörelser; och då en dylik tolkning verkligen förekommit, då t. ex. en industriidkare ansett sig nödsakad, att hos Kongl. Maj:t begära särskildt tillstånd, att för tillverkning af terpentin få begagna en destilleringspanna; då vederbörande myndighet, till hvars utlåtande denna ansökan blifvit hänskjuten, såsom vilkor för bifall, föreslagit anställande af kontrollör på tillverkarens bekostnad, ett förslag, som dock ej af Kongl. Maj:t gillades; då de väsendtligaste af redskapen för bränvinstillverkning, såsom mäskkar, distillationspanna m. m. äfven användas i åtskilliga andra industrigrenar; och då tvärtom en stor mängd inom industrien i allmänhet och till och med inom den enskilda ekonomien använd redskap äfven kan användas för tillverkning af bränvin; och då slutligen all slags olaglig bränvinstillverkning är belagd med strängt ansvar, hemställer jag att äfven

§ 10 måtte ur författningen utgå.

Art. II.

Om brännvins distillering och rening.

§ 15.

Då denna § innehåller medgifvande för vissa institutioner att begagna distilleringsredskap, tyckes den i och med detsamma, och vid jemförelse med § 10, innehålla förbud för hvar och en annan, som ej, på sätt §§ 11, 12 och 13 föreskrifva, förskaffat sig rätt till distillering af *brännvin*, att begagna dylik redskap för hvarje annat lofligt ändamål. Olämpligheten och vådan af ett sådant stadgande har jag redan vid behandlingen af § 10 sökt ådagalägga. Distilleringsredskap användes nemligen icke endast för distillering af brännvin, utan äfven för distillering af en mängd andra ämnen, såsom vatten, syror, terpentin, medicinalier m. m.; och det kan väl ej vara med en sund och billig lagstiftning öfverensstämmande att förbjuda eller lägga hinder i vägen för en dylik industri, derföre att dertill använd redskap möjligen skulle *kunna* missbrukas. Derföre, och då distillation af brännvin genom §§ 11, 12 och 13 är underkastad särskild kontroll; då distillation till åstadkommande af sprit icke numera torde förekomma eller vara behöflig vid de i § 15 omförmälda institutioner och inrättningar; då författningen för brott mot denna § ej stadgar någon påföljd, med undantag af de för apothekare, som begagna ostämplad redskap, stadgade böter; då icke finnes föreskrift om huru vid mätning och stämpling af sistnämnde redskap skall förfaras, eller af hvem den skall verkställas, hemställer jag att

§ 15 måtte ur författningen utgå.

Art. III.

Om afgift för brännvins tillverkning och distillering.

§ 17.

Då förut blifvit hemställdt om uteslutande af § 4, föreslår jag, att här måtte införas den i sistnämnde § förekommande förklaringen öfver hvad som förstås med brännvin af normalstyrka; och hvarigenom § 17 skulle erhålla följande lydelse; jemte ett nytt moment om högre afgift för bränvinstillverkning i sammanhang med pressjästberedning under sommar-månaderna.

Afgiften för bränvinstillverkning utgår med 70 öre för hvarje tillverkad kanna brännvin af normalstyrka, *hvarmed öfverallt i denna för-*

författning förstås sådant brännvin, som innehåller 50 volymprocent alkohol vid + 15° på Celsii termometer.

Då bränvinstillverkning i sammanhang med pressjästberedning på grund af särskildt tillstånd utöfvas under tiden från den 1 Maj till den 1 Oktober, utgår afgiften för hvarje under nämnde tid tillverkad kanna brännvin af normalstyrka med 95 öre.

Vid utförsel — — — — — stadgadt.

§§ 18—24.

Dessa §§ äro, euligt mitt förmenande, i åtskilliga delar otydliga, samt innehålla äfven, såsom mig synes, vissa bestämmelser af en öfverfödig och obillig stränghet.

Således säges i § 18, att »avgift för bränvinstillverkning erlägges förskottsvis för half tillverkningstermin i sender, med hälften af den för hela terminen belöpande avgift.»

Om på grund häraf avgift för blott halftermin blifvit erlagd, skall då kontrollören när halfterminen förlidit afbryta tillverkningen? Om kontrollören har detta åliggande, huru skall förfaras i fall bränneriegaren vid terminens början ej satt tillverkningen i gång, eller under första halfterminen någon tid afbrutit densamma? Enär bränneriegaren har rätt, att under terminens lopp drifva tillverkningen huru hastigt han behagar, så kan han under första halfterminen tillverka hela det för terminen anmälda beloppet. Skall kontrollören lägga hinder deremot och på hvad sätt? Författningen lemnar icke nöjaktiga svar på dessa frågor. För min del har jag ej något emot den fördel, som kan tillskyndas bränneriegaren genom afgiftens erläggande förskottsvis för blott halftermin; men jag anser att föreskrifterna härom böra vara bestämda och otvetydiga.

I sista mom. af § 20 säges att »öfvertillverkning, som med mer än en femtedel öfverstiger det anmälda beloppet, vare förbjuden», hvarjemte i § 43 bestämmes påföljden för detta förbuds öfverträdande. -- Utom det att författningen här förbjuder och med varans förlust samt böter bestraffar en öfverträdelse, som väl i och för sig ej kan anses vara brottslig, och hvilken tillverkaren stundom har svårt att undvika, enär han genom kontrollföreskrifterna är hindrad att bedöma när högsta medgifna tillverkningen är uppnådd, så medför detta stadgande ganska mycket obehöfligt besvär. Då en sådan öfvertillverkning någon gång förekommer, så uppgår den blott till några få kannor; och för en dylik obetydlighet skall då beslagsåtgärd vidtagas och böter indrifvas. Det afsedda ändamålet, eller tillverkningens hållande inom de af författningen bestämda gränssorna, bör

kunna åstadkommas helt enkelt genom att på nu ifrågavarande öfvertillverkning lägga så hög skatt, att den i ekonomiskt hänseende ej bär sig.

Strängheten af stadgandet i § 22 synes mig icke af någon omständighet vara motiverad. Den som anmält och erlagt afgift för t. ex. 1,000 kannors daglig tillverkning, men ej verkställer någon tillverkning, återfår enligt § 21 så mycket af den erlagda afgiften, som ej motsvarar 240 kannors daglig tillverkning. Hos den deremot, som gjort en dylik anmälan, men genom hastigt iråkadt obestånd, sjukdom eller annat skäl urståndsättes att inom bestämd tid erlägga samma afgift, blir denna till *hela* beloppet utmätt, ehuru han ej tillverkat en enda kanna bränvin. Det synes i allmänhet föga vara med Statens värdighet förenligt att uttaga tillverkningsavgift för en tillverkning, som ej egt rum, då sådant icke är nödvändigt för uppnående af det med författningen i sin helhet afsedda syfte. Detta syfte tyckes vara fullständigt tillgodosedt, om tillverkningen, på de ställen, der den verkliga eger rum, till beloppet hålles inom af författningen stadgade gränser, samt Staten derjemte skyddas mot öfverflödigt kontrollkostnad. Detta kan dock lätt åstadkommas utan den stränghet, som vidlåder ifrågavarande §. Vid jemförelse mellan § 21, sådan den lyder i Kongl. Kungörelsen den 21 Maj 1869, och § 22 förekommer dessutom en tvätydighet. Har någon anmält sig för t. ex. 600 kannors daglig tillverkning och erlagt stadgad afgift för första halfterminen, samt sedan icke erlägger någon ytterligare afgift, men icke heller tillverkar mer än 250 kannor om dagen, så bör han enligt § 21 ega att återlyfta en mot 50 kannors daglig tillverkning svarande afgift, hvaremot enligt § 22 den ej erlagda afgiften för sista halfterminen bör hos honom utmätas. Denna tvätydighet torde böra undanröjas.

I § 23 stadgas, att om bränneri af olyckshändelse väsendtligen skadas, så »må i förhållande till tiden, hvarunder bränvinstillverkning måst i följd deraf inställas, afkortning eller återbäring af bränvinstillverkningsavgiften beviljas.» Men huruvida, ifall tillverkningen under den före olyckshändelsen förflutna delen af terminen ej uppgått till ett mot anmälan svarande belopp, den verkliga utgående afgiften skall beräknas minst för 240 kannor eller för det anmälda tillverkningsbeloppet, är så mycket obestämdare, som § 21 under år 1869 blifvit förändrad utan att någon förklaring beträffande § 23 med anledning deraf blifvit lemnad.

Det är med afseende så väl å dessa anmärkingar, som å hvad förut blifvit anfördt beträffande §§ 4, 6 och 7, som jag hemställer om följande förändrade bestämmelser i författningen:

§ 18.

Bränvinstillverkningsavgiften erlägges i landtränteriet förskottsvis för hvarje tillverkningstermin, hvarvid tillverkaren dels företer Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i §§ 6 och 7 omförmälda bevis och dels anmäler det dagliga tillverkningsbeloppet inom i nästföljande § bestämda gränser. Tillverkaren vare ock berättigad att fördela avgiften på det sätt, att ena hälften i nu föreskrifven ordning erlägges och återstoden inom tid, som i § 22 bestämmes.

Qvitto å i förskott erlagd avgift skall innehålla, utom uppgift å det erlagda beloppet, äfven underrättelse om den för terminen anmälda dagliga tillverkningen.

Förrän sådant qvitto blifvit inför bränneri-kontrollören föredet, må tillverkningen för terminen ej beqynna.

§ 19.

Den minsta tillverkning, hvarför anmälan får ske, är 300 och den högsta 1,000 kannor, allt af normalstyrka och i medeltal räknadt för hvarje terminens tillverkningsdygn, omfattande tiden från klockan 12 på dagen den ena, till samma timma å nästföljande helgfria dag.

§ 20.

Öfverskjuter tillverkningen hvad mot den förskottsvis erlagda avgiften svarar, skall det öfverskjutande beloppet, intilldess stadgad avgift därför blifvit gulden, uti särskildt säkert rum å det ställe der tillverkningen skett, under Kronans lås, hvar till kontrollören innehar nyckeln, förvaras. Då kontrollören, efter det bränvinstillverkningen eller distilleringen blifvit afslutad, från bränneriet afreser, skall nyckeln till ifrågavarande lås, förseglad med kontrollörens och bränvinstillverkarens sigiller, mot qvitto aflemnas till den sistnämnde och kronobetjenten i orten om förhållandet skriftligen underrättas; egande denne kronobetjent sedermera att i närvaro af bränvinstillverkaren, eller dess befullmäktigade ombud, förseglingen bryta och bränvinet utlemna, så snart behörigt qvitto å tillverkningsavgiften företes. I ersättning för sistnämnde åtgärd eger kronobetjent att af bränvinstillverkaren åtnjuta ett arfvode af Tre Riksdaler.

För hvarje kanna bränvin af normalstyrka, hvarmed tillverkningen under terminen med mer än en femtedel öfverskjuter det enligt § 18 anmälda beloppet, skall, förutom avgift enligt § 17, erläggas en särskild tilläggsavgift af 25 öre.

§ 21.

I fall åter under termin tillverkningen ej skulle uppgå till det belopp, hvarför vid förskottsafgiftens erläggande anmälan blifvit gjord, ege bränvinstillverkaren att, då ett sådant förhållande med bränneri-kontrollörens intyg hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande styrkes, återlyfta så stor del af den erlagda afgiften, som mot undertillverkningen svarar, eller i återstående afgift åtnjuta en motsvarande afkortning; dock skall med undantag, hvarom här nedan säges, i hvarje händelse, stadgad afgift erläggas för minst fyra femtedelar af den lägsta tillverkning, hvarför enligt § 19 anmälan får ske.

Bränvinstillverkaren skall inom trettio dagar efter terminens utgång sig hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till återlyftningen anmäla, vid förlust af rättigheten dertill.

§ 22.

Den tillverkningsafgift, som ej blifvit förskottsvis erlagd, skall, jemlikt uträkning, som kontrollören åligger att till bränvinstillverkaren vid terminens slut aflemna, sednast åtta dagar derefter till landtränteriet inbetalas; börande Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i motsatt fall låta samma afgift ofördröjligen utmäta.

§ 23.

Uraktlåter den, som sig till bränvinstillverkning anmält och ej i den ordning § 7 föreskrifver sådan anmälan återtagit, att enligt § 18 erläggas stadgad afgift, vare han, oaktadt någon tillverkning vid bränneriet ej blifvit utöfvad, pliktig att, efter Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes pröfning, ersätta de kostnader, som genom tillkallande af kontrollör blifvit föranledda.

Har åter tillverkningsafgift blifvit erlagd, men tillverkning det oaktadt under terminen ej blifvit utöfvad, ege bränneriegaren att inom 30 dagar efter terminens slut, återlyfta den erlagda afgiften efter afdrag af nyssberörde för kontrollörs tillkallande föranledda kostnader.

§ 24.

Om bränneri eller bränneriredskap genom vådeld eller annan olyckshändelse förstöres, eller så väsendtligen skadas, att tillverkningen i följd deraf under återstående del af terminen måste inställas; eller bränvinstillverkning af Kongl. Maj:t inställes under

under tid, då den enligt denna författning tillåten är, må återlyftning eller afkortning af så stor del utaf tillverkningsavgiften beviljas, som ej motsvaras af under terminen tillverkad brännvin; dock med vilkor att den erlagda avgiften ej bliver lägre än hvad som i medeltal motsvarar 240 kannor för hvarje tillverkningsdygn, som förflutit från terminens början, det oräknadt då olyckshändelsen inträffat eller inställelsen trädit i verket. Om sådan återlyftning eller afkortning må ansökning, åtföljd af undersökningshandlingar om olyckshändelsens tillkomst och förloppet dervid, inom 30 dagar efter terminens slut ingifvas till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som ansökningen pröfvar och sitt beslut Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarrätt underställer.

Under förutsättning af bifall till hvad här ofvan blifvit föreslaget, hemställer jag slutligen

att §§ 43 och 45 måtte ur författningen utgå.

Om remiss till Bevillnings-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1871.

A. H. Fock.